

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๔/๒๕๔๘

วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลแพ่งสงฆ์คำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท วี.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐)

ข้อเท็จจริง

๑. สำนักงานศาลยุติธรรม มีหนังสือลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๗ ส่งคำร้องของบริษัท วี.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด จำเลยที่ ๑ ในคดีหมายเลขดำที่ ง. ๕๘/๒๕๔๕ ระหว่างบริษัทเงินทุน เกียรตินาถ จำกัด (มหาชน) โจทก์ กับบริษัท วี.เอส.เอ. การเกษตร จำกัด ที่ ๑ (ผู้ร้อง) กับพวก รวม ๒ คน ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

๒. ข้อเท็จจริงตามฟ้องสรุปได้ว่า บริษัทเงินทุน เกียรตินาถ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้องผู้ร้องในข้อหาเกี่ยวกับการกู้ยืม ค่าประกัน ตัวเงิน จำนอง โอนสิทธิเรียกร้อง สืบเนื่องจากเดิมผู้ร้องซึ่งใช้ชื่อเดิมว่า บริษัท วี.เอส.เอ. โฮลดิ้ง จำกัด ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินจากบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ศรีมิตร จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นสถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังให้ประกอบธุรกิจเงินทุนได้โดยกู้ยืมเงินกันในจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๗

๓. เมื่อผู้ร้องรับเงิน ผู้ร้องจะออกตัวสัญญาใช้เงิน ชำระเงินที่ขอรับไปและยอมเสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๔ ต่อปี

๔. นอกจากนี้ ผู้ร้องได้นำที่ดิน น.ส. ๓ ก ตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย มาจดทะเบียนจำนองประกันหนี้ โดยตกลงชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ ต่อปี และหากมีการบังคับ จำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ ก็จะยอมรับผิดชำระเงินที่ขาดอยู่จนครบ และได้ให้นายวิระวัฒน์ ชลวณิช จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ค้ำประกันในการกู้ยืมเงิน ผู้ร้องได้รับเงินกู้ไปโดยออกตัวสัญญาใช้เงิน สัญญาจะใช้เงิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ ๑๕.๕๐ ต่อปี

๕. หลังจากที้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินและรับเงินกู้แล้ว ผู้ร้องชำระดอกเบี้ยให้จนถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ และคงค้างชำระเงินต้นทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ต่อมากระทรวงการคลังได้มีคำสั่งให้ระงับการดำเนินกิจการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ศรีมิตร จำกัด (มหาชน) คณะกรรมการองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินจึงเข้าควบคุมดำเนินการแทนโดยทำการขายทรัพย์สินเพื่อชำระบัญชีของเจ้าหนี้เดิมตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งต่อมาเจ้าหนี้โดยองค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินผู้กระทำการแทน ได้ขายสินเชื่อ ทรสารหนี้ และสิทธิเรียกร้องกับเอกสารที่เกี่ยวข้องของเจ้าหนี้เดิมให้แก่โจทก์ ซึ่งรวมถึงสินเชื่อ ทรสารหนี้ สิทธิเรียกร้องและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมูลหนี้ของผู้ร้องในคดีนี้ รวมทั้งได้โอนสิทธิและหลักประกันที่ปวงตามสัญญากู้ยืมเงิน คำประกัน จำนองของผู้ร้องและจำเลยที่ ๒ โจทก์จึงได้รับโอนทั้งสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้เดิมที่มีต่อผู้ร้องและจำเลยที่ ๒ ทั้งหมด

๖. อย่างไรก็ตาม โจทก์ได้แจ้งผู้ร้องและจำเลยที่ ๒ ทราบถึงการโอนภาระหนี้สินและให้ผู้ร้องกับจำเลยที่ ๒ ชำระเงินต้น พร้อมดอกเบี้ยที่ค้างต่อโจทก์ แต่ก็ยังคงเพิกเฉย ดังนั้นโจทก์จึงได้มอบอำนาจให้ทนายความมีหนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องและบอกกล่าวทวงถามพร้อมบอกกล่าวบังคับ จำนอง โดยให้ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยที่ค้างให้โจทก์และได้ถอน จำนองให้เสร็จสิ้น แต่ผู้ร้องและจำเลยที่ ๒ ก็ยังคงเพิกเฉยโจทก์จึงฟ้องผู้ร้องและจำเลยที่ ๒ ให้ต้องรับผิดโดยต้องชำระเงินต้นค้างชำระเป็นจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ จนถึงวันฟ้อง คิดเป็นดอกเบี้ยจำนวน ๗,๓๕๒,๑๔๑.๗๗ บาท รวมเป็นเงินที่ผู้ร้องต้องชำระให้โจทก์ถึงวันฟ้องทั้งสิ้นจำนวน ๑๗,๓๕๒,๑๔๑.๗๗ บาท พร้อมทั้งต้องชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น

๗. ผู้ร้องให้การ สรุปได้ว่า โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี เนื่องจากต้องห้ามตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ รวมทั้งประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย วิกฤตเศรษฐกิจเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลทั่วไปปรากฏตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๔๑ เป็นเหตุสุดวิสัยที่สถาบันการเงินและประชาชนจะชำระหนี้ได้ จึงไม่ถือว่าผู้ร้องผิดนัด โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ ฟ้องของโจทก์ไม่มีผลบังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

๘. ตามคำร้องของผู้ร้องที่ขอให้ศาลส่งปัญหากฎหมายขัดหรือแย้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ในคดีหมายเลขดำที่ ง. ๕๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๖ สรุปใจความได้ว่า ผู้ร้องอ้างว่าพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๑ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ในประเด็นเกี่ยวกับหนี้ด้อยคุณภาพที่ไม่สามารถเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้จากโจทก์เป็นบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยได้ เพราะเป็นการบังคับใช้แก่คนกลุ่มเดียว คือลูกหนี้ของสถาบันการเงินของรัฐ และลูกหนี้ของสถาบันการเงินของเอกชนที่เป็นนิติบุคคล โดยละทิ้งลูกหนี้บุคคลธรรมดาของสถาบันการเงินของเอกชน ทั้งที่ลูกหนี้บุคคลธรรมดาของสถาบันการเงินของเอกชนบางรายมีกิจการใหญ่โตกว่าหลายสิบเท่าตัว (ในเรื่องพิจารณา ศาลแพ่งมิได้มีคำสั่งให้ส่งคำร้องเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด)

๙. ตามคำร้อง ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ของผู้ร้องที่ขอให้ศาลส่งบทกฎหมาย ประมวลวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๓๐ สรุปใจความได้ว่า ภายหลังที่ก่อนหน้านี้ในคดีนี้ได้มีวิกฤตทางเศรษฐกิจทำให้การชำระหนี้กลายเป็นพันวิสัยและมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๔๑ ได้วินิจฉัยไว้เกี่ยวกับกรณีดังกล่าว ซึ่งวิกฤตดังกล่าวทำให้ผู้ร้องกลายเป็นบุคคลพันวิสัยที่จะชำระหนี้ได้ และจะต้องได้พักหนี้ชั่วคราวจนกว่าเหตุสุดวิสัยจะจบสิ้นลง หรือจนกว่าค่าเงินบาทจะกลับมาอยู่ที่ ๒๕ บาทต่อเหรียญสหรัฐอเมริกา การที่โจทก์ฟ้องผู้ร้องให้ชำระหนี้เป็นการฟ้องขอให้ศาลนำเอาบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ มาใช้บังคับกับผู้ร้องในขณะที่วิกฤตทางเศรษฐกิจยังไม่จบสิ้น ซึ่งผู้ร้องควรจะต้องได้รับการคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๑๕ และเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ ซึ่งต่อมาศาลแพ่งได้มีรายงานกระบวนการพิจารณาในคดีหมายเลขดำที่ ง. ๕๘/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๗ ให้ส่งคำร้องของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อกฎหมาย

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๘ คำว่า “เหตุสุดวิสัย” หมายความว่า เหตุใด ๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดี เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้แม้ทั้งบุคคล ผู้ต้องประสพหรือใกล้จะต้องประสพเหตุนั้น จะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น

มาตรา ๑๕๐ การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายเป็นการพันวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะ

มาตรา ๑๕๔ ด้วยอำนาจแห่งมรดกนี้ เจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ อนึ่ง การชำระหนี้ด้วยคเว้นการอันใดอันหนึ่งก็ย่อมมีได้

มาตรา ๒๐๔ ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ไซ้ ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดเพราะเขาเตือนแล้ว

ถ้าได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ตามวันแห่งปฏิทิน และลูกหนี้มิได้ชำระหนี้ตามกำหนดไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดโดยมิพักต้องเตือนเลย วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนการชำระหนี้ ซึ่งได้กำหนดเวลาลงไว้อาจคำนวณนับได้โดยปฏิทินนับแต่วันที่ได้บอกกล่าว

มาตรา ๒๐๕ ตราบใดการชำระหนี้หนี้ยังมิได้กระทำลงเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบ ตราบนั้นลูกหนี้ยังหาได้ชื่อว่าผิดนัดไม่

มาตรา ๒๑๕ ถ้าการชำระหนี้กลายเป็นพ้นวิสัยเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นภายหลังที่ได้ก่อหนี้ และซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบนั้นไซ้ ท่านว่าลูกหนี้เป็นอันหลุดพ้นจากการชำระหนี้หนี้

ถ้าภายหลังที่ได้ก่อหนี้ขึ้นแล้วนั้น ลูกหนี้กลายเป็นคนไม่สามารถจะชำระหนี้ได้ไซ้ ท่านให้ถือเสมือนว่าเป็นพฤติการณ์ที่ทำให้การชำระหนี้ตกเป็นอันพ้นวิสัยฉะนั้น

๓. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๕๕ เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่งหรือบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้

มาตรา ๒๓๑ ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

.....๑๑๗.....

มาตรา ๒๕๐ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินอย่างใดของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามไม่ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นซ้ำอีกแต่ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเช่นว่านี้มีอำนาจยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ตนเข้าเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้นได้ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ห้ามมิให้ศาลอนุญาตตามคำขอเช่นว่ามานี้ เว้นแต่ศาลเห็นว่าผู้ยื่นคำขอไม่สามารถเอาชำระได้จากทรัพย์สินอื่น ๆ ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยภาษีอากรในอันที่จะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อชำระค่าภาษีอากรค้างให้มีสิทธิขอเฉลี่ยในทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานดังกล่าวได้ยึดหรืออายัดไว้ก่อนแล้วเช่นเดียวกับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษตามความในวรรคหนึ่ง แต่ถ้าเจ้าพนักงานมิได้ยึดหรืออายัดไว้ก่อน ให้ขอเฉลี่ยได้ภายในบังคับของบทบัญญัติวรรคสอง

ในกรณีที่ยึดทรัพย์สินเพื่อขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น คำขอเช่นนี้ให้ยื่นก่อนสิ้นระยะเวลาสิบสี่วันนับแต่วันที่มีการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น

ในกรณีที่อายัดทรัพย์สิน ให้ยื่นคำขอเสียก่อนสิ้นระยะเวลาสิบสี่วันนับแต่วันชำระเงินหรือส่งทรัพย์สินตามที่อายัดไว้

ในกรณียึดเงิน ให้ยื่นคำขอเสียก่อนสิ้นระยะเวลาสิบสี่วันนับแต่วันยึด

เมื่อได้ส่งสำเนาคำขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการจ่ายเงินหรือทรัพย์สินตามคำบังคับไว้จนกว่าศาลจะได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาด เมื่อศาลได้มีคำสั่งประการใดและส่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบแล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปฏิบัติไปตามคำสั่งเช่นว่านั้น

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาผู้ยึดสละสิทธิในการบังคับคดี หรือเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด ผู้ขอเฉลี่ยหรือผู้ยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๘๗ หรือตามมาตรา ๒๘๘ มีสิทธิขอให้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป

คำสั่งอนุญาตของศาลตามวรรคแปดให้เป็นที่สุด

ประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๘๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ในประเด็นที่ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ วินิจฉัยไว้แล้วว่าไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้อีก

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๘๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ร้องมีหน้าที่จะต้องชำระตามสัญญาและเมื่อผู้ร้องผิดนัดชำระหนี้ เจ้าหนี้ก็ย่อมสามารถใช้สิทธิฟ้องผู้ร้องต่อศาลแพ่งได้เพื่อให้ศาลบังคับให้ผู้ร้องชำระหนี้ การที่เจ้าหนี้

มาฟ้องบังคับเอากับผู้ร้องจึงเป็นไปตามวิธีการของการบังคับชำระหนี้โดยปกติทั่วไปอันเป็นการใช้สิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ หากศาลมีคำพิพากษาแล้วก็ย่อมต้องมีการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ เป็นบทบัญญัติที่จะใช้บังคับเพื่อให้เกิดความยุติธรรมหลังจากที่ศาลตัดสินคดีแล้วและจะใช้ก็ต่อเมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือผู้แพ้คดีไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา โดยลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องปฏิบัติตามคำบังคับในคำพิพากษา ก่อนหากไม่ปฏิบัติ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็จะชอบที่จะขอให้มีการบังคับคดีซึ่งเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอาจไม่บังคับคดีก็ได้ขึ้นอยู่กับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งกระบวนการในการบังคับคดีนั้นโดยส่วนมากแล้วจะเป็นการปฏิบัติของเจ้าพนักงานบังคับคดี

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ซึ่งเป็นบททั่วไป ว่าด้วยเรื่องอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ให้บุคคลมีความเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ฯลฯ จะกระทำมิได้

เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิบุคคลเสนอคดีต่อศาล เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลตามกฎหมายแพ่งเพื่อขอให้ศาลให้ความยุติธรรม สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ เป็นบทบัญญัติที่จะใช้ภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยใช้บังคับกับคู่ความทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลยหลังจากที่มีการพิสูจน์ความรับผิดชอบมาแล้วในศาลเพื่อให้มีการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อคู่สัญญา การดำเนินการเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด โดยเสมอกันและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม

จำเลยยื่นคำร้องโต้แย้งต่อศาลแพ่งได้ต่อสู้คดีโดยอ้างเหตุวิกฤตทางเศรษฐกิจ ทำให้การชำระหนี้กลายเป็นพันธียศถือว่าลูกหนี้ยังไม่ผิดนัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘ มาตรา ๒๐๕

และมาตรา ๒๑๕ การที่โจทก์ใช้สิทธิฟ้องจำเลยผู้โต้แย้งต่อศาลแพ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ - ๒๕๐ นั้นในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจรัฐและสถาบันการเงินได้รับความคุ้มครองตามประมวลแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๑๕ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๔๘ ฝ่ายเดียว แต่ประชาชนทั่วไปรวมทั้งจำเลยผู้โต้แย้งที่เป็นเอกชนไม่ได้รับความคุ้มครอง จึงเป็นการเลือกปฏิบัติ จึงขอให้ศาลยุติธรรม (ศาลแพ่ง) ส่งคำร้องโต้แย้งไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๓๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การอ้างเหตุวิกฤตเศรษฐกิจต่อสู้คดีว่าเป็นเหตุสุดวิสัยที่จะทำให้การชำระหนี้ของจำเลยผู้โต้แย้งกลายเป็นพ้นวิสัย ถือว่ายังไม่ผิดนัดชำระหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โจทก์จึงฟ้องจำเลยเพื่อขอให้ศาลบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นการต่อสู้คดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรมจะเป็นผู้พิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยหรือตีความในเรื่องนี้ ประกอบกับจำเลยผู้ร้องมิได้บรรยายว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐ ขัดหรือแย้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๓๐ อย่างไร ประเด็นใด เช่นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ขัดหรือแย้งมาตรา ๓ หรือมาตรา ๓๐ อย่างไร มีข้อความหรือความหมายของบทบัญญัติมาตรา ๒๗๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือไม่ให้ความเสมอภาคในกฎหมายแก่คู่กรณีอย่างใดบ้าง เป็นต้น คำร้องหรือคำโต้แย้งของจำเลยจึงเป็นการอ้างที่คลุมเคลือ ไม่มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงเป็นคำร้องที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคสอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงวินิจฉัยว่า

๑. ประเด็นที่โต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๔ และมาตรา ๒๐๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๘๗/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ วินิจฉัยไว้แล้วว่า ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้อีก

๒. ประเด็นที่ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ถึงมาตรา ๒๕๐
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๓๐ หรือไม่นั้น คำโต้แย้งคู่ความในประเด็นนี้
ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย คำขอในประเด็นนี้จึงให้ยกคำร้อง

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ